

In nomine Domini

In hunc Imperator cesar flavius Justinianus alamanicus
 gotticus francus Germanicus alanicus africanus pius felix inclitus victor
 ac triumphator semper Augustus Cupide legum Juuenerum Incipit liber Justinianus
 seu elementorum **ORIAM** et Juuenerum volentem quere seu admiratorem que
 Justinianus Imperator in gratia Incedit armis S; quod et uacat circa leges ad
 tollenda questionem admiracione huius idem Imperator allegatur dicens Imp
 atoria maiestatem huius dicti epistolam clamore assignat prima et de deum
 pp. f. bello et pacem recte possit gubernari 2a et de principibus romani victor existat
 et de deo fiat tandem Religiosissima et dicit hostibus triumphator **QUOD**
 deum dicitur aduch Juuenerum volentem quere An ipse Justinianus armis et legi
 bus Incedens Responderet quod horum duorum via perfecta et quod armorum perfectio per bar
 rei eundem Nam gstar quod barbarum genus et affuce aliquo innumose puidet per
 eum sur deum huius **Omnes** vopli pbar queream viam legum perfectam na omne
 pti legibus et deinde referat ordine huius in hoc suavit per sacras gstruones re
 duxit ad gstruacionem 2a cura habuit circa veteris prudentie volumina Et opus
 illud digestorum adimpleuit 3a et huius huius nominat quod multiplex comedat splaz
 modum In hunc Justinianus librum gponet ad mlti vili p de licet Juue
 nibus prima legum conabula et 2a et tam auro quod aie et huius **Itur** post
 post gstruacionem librorum digestorum Justinianus dicit fuisse istas gstruaciones In e
 pti de sit roage et deinde recitat quod in eisdem gstruacionibus factum et quod ex quibusda
 libris componit per 3a viros predictos eodem Justiniano oblati fuerunt per eundem
 lecte et argute et plenissime eis gstruacionum Imperialium robur accomodari hoc dicit
Summa itaque Quod predicta gstruacione seu lege super mltiplex dicit Ideoque Imp
 ator oratur Juueneribus dicens summatim et Cuius orationis finis seu vtilitas
 est de spes pulcherrima foueat

Iusticia diffinitur Iusticiam Et Iuris prudentiam vti dicitur huius

precepta et ponit quod Iuris precepta s. honeste viuere alteri non ledere Ius
 suum seruare et huius huius study ponit quod huius aut per studium
 Iuris quere de due sit spes pti et puarum Et quod sit istorum quod subicit ac volens
 p de puaro tractare ponit epistolam eius origine seu spem huius

Utile est ponit quod Ius naturale Et subicit ratione Et aliqua quere hor

Iure dicitur huius Ius aut civile ponit quate Ius civile Et quere ad
 adiuta dicitur Omne aut pti prim suo pti prim omni omni hominum Iure
 vti dicitur Et exemplificat de deo quod dicitur civile et de Iure gentium deinde inferat quod
 pti romani sit et ceteri prim suo pti prim omni omni hominum Iure dicitur huius

Set Ius quere civile id est pti civitatis Ex ipa Civitate denominacionem sumit

et exemplificat de Athenensibus et Romanis huius **Ius aut gentium** Ius gentium omni hu
 mano geni commune est Et subicit vti omni habuit et quare et quod ex hoc Iure omni
 et secuta seu Iure dicitur huius **Set quod dicitur** Cui loquitur de Iure civili Indiffi
 nite non ad deo Iure Civitate Ius civile romanorum significacionem Et dar simile
 de poeta homo apud grecos et **Constat aut** Ius civile Romanorum Aliud

scriptum aliud non scriptum Et septem Iuris s. subicit spes seu denominationes vti
 lex. publica. Senatus consulta. principum placita. Magistratum edicta. Respon
 prudentium deinde priuilegiis per ordine declaratur quod quod eorum quere quate plebs
 differat a pto huius **Ex non** scripto Ius Ius non scriptum est quod dicitur hominum
 apudant et subicit ratione ibi Nam diuini moris gstruacione huius

Et non siveletat pbat q̄p simile q̄ eleganti Jus Civile dividit i 2 spes .s. scriptū
et nō scriptū Nā origo huius dīōmō orū h̄t ex duobus Instruōm Cūstariō quāz
vna nō scripta alia scripta iure vrbā h̄t **Et** nā alia q̄dē Jura naturalia Inmūta
bilis Cūstia sūt mutabilia h̄t **Omne** autē sūm p̄mz ut ad p̄sonas ut
ad rē ut ad aōmōs Et p̄q̄ dep̄sonis videndū ē (r̄ōne sūm p̄mz i r̄y. h̄t

Unam q̄z dūssio p̄masubreus q̄ ois h̄t aliter aut fug et subdu
quid ē libertas .s. naturalis facultas ut i r̄y. r̄y sūm p̄mz q̄stūō r̄p. Et
quare dicatur sūy abūdo Et mācipia manu capta h̄t **Scru** aut
h̄ōēs aut nascitur sūi aut sūit Et qualē h̄t q̄stūō d̄ In r̄y. q̄z nascitur ex
ancillis sūit captivitatē Jure gēnū Et dēdōne Jure Cūstī h̄t **Inp̄sonas**
sūoz ē duplex ḡdīō aut sūe Ingenuū aut libertinū h̄t

Ingenuus q̄ statim dū nascitur lib̄rē q̄ obrinz sūe ambo p̄ntē Ingenuū
sūe d̄ ambob̄m sūe aliter lib̄rē cuiq̄ alr Ingenuū sūit sūe eam lib̄rā m̄
fuerit Et sūfiat alio t̄p̄e .s. nascitur aut gēp̄ōmō filij ut eē q̄mōq̄ m̄dīo t̄p̄e
fuisse lib̄ram p̄manūssionē h̄t an̄ p̄m̄ t̄ sūfuit redacta sū fuerit h̄t
Cum autē Ingenuū Ingenuitatē nō offiat nē eam amittat quē i offiō sūy h̄t
et d̄ facto manūssio eē

Libertini sūr q̄ ex iusta sūrua manūssio sūr libertinū Et subdu q̄
et Jure dicitur q̄ a quo Jure orū h̄t manūssio .s. a quo gēnū quo
etiam caput r̄a Jura h̄ōmō .s. Ingenuū sūy sūe libertinū h̄t

Quibus autē modis manūssio sūr d̄t r̄exemplis Infrap̄m̄ h̄t d̄ r̄p̄ ad
s̄ b̄z ex sac̄s ḡstūōmōib̄ d̄ndicta Inramōs epta r̄sto aut alia quōz vlna
volūtate ut t̄ransm̄ r̄ar balnei ut loo cū p̄ctor p̄s aut p̄p̄ul Inr̄ar
Libertinorū aut statū olim t̄p̄m̄ erat libertinorū statū (h̄t p̄tialatū d̄cla
rar s̄r h̄ōdie idē r̄ d̄m̄ q̄ cōp̄ statū q̄ et Latinū r̄ editiōm̄ cōsentur Cūō d̄m̄
h̄t

Quibus cūq̄ d̄ten̄ Nō h̄t cūcidat manūssio r̄ Inr̄ceros illiq̄ In
fraude d̄m̄ h̄t facit n̄s̄r solvendo Jure modū q̄ s̄q̄r In s̄ sequen̄ h̄t
aut testamēto manūssio r̄one subiat d̄t s̄r manūssio h̄t r̄ necessariū cū
alio h̄t nō existet h̄t r̄ s̄ sūy h̄t Inr̄uicēruz lib̄rāre expressa eam facit q̄
quererur nē r̄statōz h̄t d̄m̄ sūy habere h̄t **Infraudem** aut Infrāu
dem d̄m̄ videtur manūssio q̄t In p̄m̄ ē uel d̄m̄ lib̄rātib̄ futurū
ē nō solvendo lib̄rāre t̄n̄ ex hac cā nō Inp̄duntur nisi manūssio r̄ am̄m̄
fraudatū h̄t r̄ r̄ r̄q̄rur fraus .r̄. et q̄s̄lio h̄t **Edictū** p̄m̄
aliud casū q̄ d̄m̄ p̄h̄betur manūssio p̄m̄ minorū .xx. annis nisi apud Judicē
ex iusta cā Jure aut cause enūmātur h̄t quāz q̄dam p̄d̄m̄ ex ḡm̄cōne s̄ḡy
m̄ sicut si quis patre marie filiū r̄. q̄dam p̄d̄m̄ bona et iusta asēōne p̄m̄
pedagogū Judicem collataneū nūcēm q̄d̄ p̄d̄m̄ p̄r̄ necessitate .r̄. familiaz
p̄m̄ sūy p̄m̄ h̄t d̄m̄ aut ancillam mat̄r̄ m̄m̄ cū certa modōne h̄t
Seniel aut lib̄rā collata amāore .xx. annis ex cā cōp̄ Judicē ap̄bam sūe
Justa sūe Injusta fuerit nō r̄eractat h̄t **Uitū** cōmōdū Ex p̄d̄m̄ d̄
debatur absurdū quoddā i sūge b̄z p̄m̄ .xx. minor .xx. an. testamēto nō
p̄t etiam sūy manūssio Cū t̄n̄ d̄m̄ bonis sūis possit plene Jure solūta
r̄ In eodē d̄m̄ h̄t t̄n̄ absurdū ad etiam modōne r̄ m̄d̄m̄ q̄damōdū uad

reducitur v3 In testatore volente manumittere requiratur saltem etas .xvii. annorum gpletor
h° pbar adducendo similem h° d°

Egefusia lex fusiacanna qua eto numq i hys testameto manumittendis
constituitur erat tamq impediens libertate iuxta tollitur r rationem assignat Cusap
fuerat i humanu moriennibz ad hunc q dicit potat h° h°

Equitum de iure psonaz q alla sui iuris sut / pnt aliam diuisione de iure
psonaz alie alieno iury subiecte sut Et hanc q alieno iury subiecte sut qda st
In potestate pnt qda In p° domynoz sut h° d° **Videamus** Cognitio vna q
cognocitur e relicto qdeo p q videndum est dicit q alieno iury subiecte sut qbz cognit
cognocemq q sui iuris sut Et p° videamq de hys q i potestate dnoz sut qualis sut
sui q potestas iuris genit? et erat antiqta plenissima etiam vsq ad necē per
hodie moderata e vt dno no liceat sine iusta ca Inmoderata In suos suos seque
q si faciat interficiendo puniatur vt omicida si at app tractado dante remediū
ad usq dnm h° d°

In potestate In potestate parna sut libey ex iusto nuptis pcan Et
subdit q sut iuste nuptie et quoz ptoz seque dicit e h° potestas qz Cuius
romanoz du raxat In ferendo pnt Exempla q q exte et vxore tua aut filio
tuo e ex vxore sua nascitur r sr Nepos ex filio r de Incepto est In potestate tua
ser si ex filia tua r vno suo nascitur no e i p° tua h° d°

Iustus aut iustas nuptias / Justas Nuptias qnd masculi puleres ffemue aut vi
potentes aut etiam filij familias Cum q sensu tñ pnt In quoz sut potestate
quoz etiam iustq d3 pcedere n pnt cent furiosi quo casu etiam sine illoz
q sensu iust modū datur In qstruere iustitiam pnta h° d° **Et no omib** qz
Nuptie debet qtrahi sedm pcepta Sap datur Inrellig q qda sut qtra legis pcp
ta vñ qpereret In fer q no ob p. Et q si p pnt phibere subicit v3 ob pnt Er
libi Inimicitia etiam si p adoptionē pnt ut liboz bnd o bntat v ca Dissoluta
ad pte tñ d h° d° **Inter cas** Etiam qnt psonas extransist sibi ad iurcem
q iunctas similes e ob suau ser no tanta phibentur em fratris etiam siue ex vno
pntre conuncti Et etiam p adoptionē dntant qpa ad pte ser ea plura no hnt e
p shs genū ut nuzū adoptare deht d3 p q filiu ut filiam emancipare h° d° **fratib**
vero aut vxore natales filiam ut nepote nate no h vxore ducere adoptare no hnt h° d°

Duo aut libey duoz fratru simul matrimonialit iug possut sedm leges
p amittam adoptiuā etiam In mactam magna vxore ducere no h h° **Affin**
tatis q phibentur nuptie Cū psonis de qb sequitur v3 ea q fur puigna ut
nuz socius vlt noua **Maria** filia maru Galia vxore et filia vxoris Ex
alio maro post diuorsū nari h3 pnt puigna no h3 qhere q pbarur q simile
de fto filij vt pnt h° d° **Illud etidē** Etiam sius cognatōis pura si par aut
filia aut frat et proz sui fuerit manumiss Impediut nuptas h° d° **Sunt**
et alie / Etiam Et alie psonē q supiq dicit diuersis excausis phibentur qtrabe
nuptas de qb fit mēo i libus Digestoz pupa dactaz h° d° **Si aduexis**
Qui Intra phibitōis pdictas qrit puniuntur mtriple qz ne dō nē maximo

Intelligitur ne liberi unde nan sunt ipso pue ser computatur. Dulgo qon ne des pira data
por repen z atas ee penas paciuntur q sacb gstruomibz gntentur h d. **Aliquando**
conmittunt qnoqz mirabile q liberi cu nascunt no snt ser postea rediguntur In potestate
pennd vt i excepis h potit plura sifilig naturalis tm detur curye ut si pas eiq
postea dotalibz Instus gfecti q h ar nuptias legitas cu mar ipiq olim legitima
concupina q locu h e ser ex eodem Matrimonio aly legitum liberi fuit pcan h d

Unsolium Naturalis Et legitum liberi Ser eam legitum tm .v. adop
tum snt i capti nra h d. **Adoptio** Duobz modis fit adopca aut aucte
pncipis Inferous magistratz q adoptatur q su iuris snt z h ppe dicitur ar
rogato. 2o adoptatur q In potestate Naturalis snt q ltr eiqz gradu liberoz
optineat h d. **Set hodie** licet supiq dicitur fit q adoptiu liberi snt i potestate
tm In filijs dant In adopconem apre naturali distingit hodie an Eneo ut an
auro ut pauo spiq filij maris ut parno detur In adopconem p cau no trasit 2o
transit In potestate adoptiu h d. **Cum aut** utroqz In publico pntur ca
cognita i qua cognicione detur an ex ca honesta fiat et ex pediat pupillo
arrogato z caue .v. sario dare dz arrogari p sone publicae .v. notuo descendit
Intra pubertate restituet bona illiqz eisqz eadem arrogato successisse si arrogato
no fuisse ne pot arrogatoz illud emacipare si ex justa ca quo casu debet bona
sua redde Et si alit emacipauit ut In testamento eid ex heredauerit pter bona
q arrogatione iud arrogatoz transtulerat et qei postmodu arripierat teneret
quara pte suoz bonoz arrogatoz relinqre eidem h d. **licet aut minore**
Minor no pot adoptare maiorem etate z subit rcom In adoptatoz debet adop
tari In etate cedere vbi annis h d. **licet aut** loco nepotid z pncipid et de
inceps lz adoptatoz no habeat filiu Et filiu alienu loco nepotid et equis hant
e adoptare vbi no adoptatur qe In nepotem qe ex filio que adoptans h. In pot
dzille filiqz gntur z equis. Vel si nepote ex filio datur aly i adopconem no req
ritur gntur filij h d. **In pluribus** filiqz adoptatoz existens In potestate patris adop
tiu In multis assimilatur naturali Et legitio Nam sic istud ita illud pot par
alieu In adopconem dare h d. **Set illud** padone possit castran no possit adop
tare ut arrogare h d. **femine aut** femine no possit si ex indulgencia pncipis
In solacio liberoz amissoz adoptare h d. **Illud pum** Non solum arrogatoz ser
ome liberi q In potestate eiqz erat tanqua nepotid transeunt i potestatem patris arrogatoz h d.
Apud catonem si puus adoptetur ad no h ipse gsequitur libertate huius testu
est si dno apud acta iudicis suid suid no minauit filiu z h suq gsequitur libertate
licet no gsequatur Jus filiationis h d.

Adamus Nunc videndum est quibz modis alieno iuri subiecti liberet
Et de liberatione suoz fact supiq dicitur est liber p mortem pennd ad eoz
p liberatione cu distinctione aut e filij et liberatur aut e nepos et mortuo
auro liberatur nisi Restidar i potestate patris sui q gntur supre mortis auj patre
vivebat Et In potestate pns sui par existebat at no h d. **Cum uero** per
deputacione pennd In insula desinit eiqz libe In potestate eiqz ee e e ser sippna
pem restitui fuerit In pntu statu recuperat h d. **relegari** aut prelegacione
pennd ut liberoz parapotestas no pdirur h d. **penes aut** suq pene p du
param potestatem Et quis dicitur suq pene subiat dz qm talle aut testis subit
h d.

Filius familias p miliciam aut senatoriam aut consularem dignitatem filij non
 tolluntur a patre potestate. Ser p sumas patriciam dignitate tolluntur h^o **Preterea**
 p emancipationem qz liberi liberantur a patre libertate. Et qualiter sit emancipatio et
 que iura durat penitus Inliberis post emancipatione subiacent h^o **Ammonedi**
 habenti filium et ex eo nepote ut p nepote In p^o liberum et filium i potestate existit et
 nepos Et p nepotem retinere Et equivo vel etiam omis emancipare h^o **Set si p^o**
 Si pater naturalis filium volens dat i adoptionem alij In cuius trahit potestatem ius
 potestatis soluitur ut alij p adoptione qua filij trahit i patrem potestatis adoptivij solui
 tur potestas patris naturalis h^o **Illud aut** Si filium tuum emancipas ut i adoptionem
 des pignare uxore si qz ex ea postea nascitur e In potestate tua ser si post emancipatio
 ne da gesserit nam patris sui emancipari ut auj adoptivij potestati subicitur h^o **Et qd**
 licet naturalis pater no potest compelli emancipare liberos h^o

Tutela

Tutela dicitur aliam divisione psonarum liberarum nam eas qda
 sunt i tutela quedam incurate alioz qdam neutro iure tenentur. Et p^o videndum
 est de p^o qbz cognatis cognoscimus ultimas. Et p^o de his que sunt i tutela ut curat h^o
Est aut diffinit quid e tutela. Ius ac potestas Incipit libero adjuvandum e ad propriam
 etatem se defendere nequit. Iure civili data ac pmissa h^o **Tutoris** dicitur quist
 et quare dicitur tutor. i. tutoris seu defensoris h^o **Primum** pmissum e dare
 tutorem In testamento liberis In puberibus quos In p^o h^o **Cum aut** In pluribus sit qam Nam ut postu
 mus liberis par potestatem In testamento tutorem dare sitales sit qsi vivo pater nati fuisset
 In potestate eius esset h^o **Set si** p parte Tutor datus qfirmatus e p iudice oimod
 i. sine Inquisitione h^o

Tutela

Non tm pater Ser etiam filij familias et et filij qz cu libertate
 In testamento tutor potestatem datur i sine facta mencione liberarum datur sit h^o **Sed aut**
 videtur ei tacite relicta si p restator datus liberum p errore datur nomibz datur h^o
 Seruz alieng pure In iuribus si sub g^o d^o Cum liber est datur p^o aut filij sub tali
 g^o d^o In iuribus datur tutor h^o **furius** furiosus ut adultus testator tutor datur
 tunc tutor est. Cui sane m^o aut pfecte erat fuit h^o **Ad p^o** Exco tpe
 ut ad certu tpe vel sub g^o d^o ut etiam an h^o **Instruone** datur tutor In testamento
 potestatem ezei ut cause no potest h^o **Siquis** filiabus datur tutore filijs et filiabus
 etiam postumij ut postume datur videtur ser datur tutore In testamento si queratur
 In etiam Nepotibus datur videtur distigere aut pater h^o e noie filioz aut liboz
 p^o casu no e v^o Ser si postumij dederit tam filij qz ceteri libery postumij continetur
 h^o

Agnatii

Non habentibus tutorem ex testamento agnati sunt tutores ex l. vi
 ta qz vocantur legitimi **Sunt aut** declarat qz sunt agnati. s. communiter p
 virilem sexum. Et ponit exempla Ser cognati sunt qz p femininum sexum sunt qz p^o Et
 ponit exempla agnati velun se tu code p^o nam et fratres talis filij Nepos ut ex
 eod e agnatus et tuilli amita tm p p^o tuum t^o quoniam quare sibi agnatus es et ipa
 e agnatus p^o qz filio ex ea no sumatur h^o **Quod aut** hoc q. l. vi. iudicat
 agnatos vocari ad tutela ab intestato. Intelligit no tm si omis no fecit pater testamentum
 ser etiam si fecit si tutorem no dedit qz plocub^o sedam tutor uno restatore decesserit h^o dicit

De agnacione Jus agnacionis plerumque enim Caput diminutione tollitur con-
 nationis us non quod civilis ratio Civitas quidem iura corrumpit per Usuraria de non vng h d

Stant capitis quod qualiter accidit capitis diminutione seu quot sur-
 eis gradus seu sps. si maxima Minor minima siue media p Civitatem tunc
 pdictionem minor siue media p Civitatem et libertatem pdignone Maxima p solig
 statim diminutione minima Caput diminutione significatur h d **Servus** p manu
 missione Jus non caput minuitur quod caput non h d h d **Quibus aut** p admisi-
 one dignitatis non continet caput diminutione h d **Quibus aut** Jus agnacionis non ma-
 ser maxima ut media caput diminutione p h d **Cum aut** ad cognatos p tiner-
 tutela non omni simul sed ad primos gradus ut ad omni sunt si p gradu sit **Et sub**
 cit ex h d **Ex parte** Tutela liberorum ad paternos et eorum liberos p tunc ex l.
 xij. ca. q tutela etiam vocatur legitima non quidem ex iuris legis sed ex interpretatione legis h d

Exemplo Parens emancipavit liberos suos impuberes est eorum tutor legi-
 timus q tutela ad ex p patris d recepta Et vocatur legitima h d

Et alia tutela vocatur fiduciaria Intra casu patris multos liberos dispa-
 ris gradus pura filius et ex eo nepos ut patris gradus h d quorum quidam erat pubes
 Quidam impubes solos impuberes emancipavit hora ad dubitantes erit legitime tutor
 sed eo defuncto liberis ipis puberes q remanentur In potestate erit fiduciary tutor aliorum
 liberorum pura filiorum suorum impuberum d d Respondenda tacite questionem quare pte
 non mortuo liberi ipis sit legitime tutor liberorum sed pte mortuo liberi ipis alio
 liberorum non dicuntur legitime per fiduciary d e ratione q filius impubes est si non fuit
 per manumissus v emancipatus a quo pte post obitum eius non incidit i potestate fratris
 et sic ne legitima tutela vocatur igitur fiduciaria ac si liberis non fuisset manumissus
 sed mansisset suus post mortem d m eodem modo apud liberos h d et q d m suus remanens
 qd aut dicitur est p dictos vocari ad tutelam aliorum intelligendum e si sit etiam p fecte
 quod qd alii suatur i oibz tutelis et curacionibz

Javullus Recitat quada antiquitatis dandis tutoribus Dicens q tutor
 In testamento non fuit datus pupillo In dicit quidem romana ag b g d d magistris
 Ex lege antia In p uicis apud d p uicaz Ex l. Julia et nica datur tutor et si
 testamento ex g d i c i e aut sub die d i o d a t q fuerat idem erat quadiu g d i c i e aut dies p d e b a r
 est si pure quadiu ex testamento nemo h e r e x i s t e b a t ut si d a t q a b h o s t i b z c a p t q f u e r a t
 d a t q a u t i p u i c i s d u t c a s i b z a m a g i s t r a t i b z t u t o r e e d s i n e b a r g d i c i o n e e x i s t e n t e u t
 die adveniente aut captus reiso subsequenter g f a l s o c e p u r e t i n s p i c i o n e d a r e t u t o r e s
 Et etiam p t o r e s s t a r i m d e s i e r u t d a r e e x l e g i b z s u p d i c t i s q i e u s c a u e b a t u r d e a u
 o r e e x h i b e n d a a t u t o r e n e q d e c o n p e l l e n d o a d m i n i s t r a c i o n e m t u t o r i e t a m e c u h i u r e
 d n i m u r t r o m e p f e c t q v i b i s u t p r o z I n p u i c i s p s i d e s u t s i n o s i t m a g n e f a c u l t a t e s p u
 m a g i s t r a t q J u s s u p s i d i d e x i q u i s t o e t u t o r i s d e n t S e r h y p q u a d a m g s t r u c i o n e J u s t i
 n i a n i a d d u n d e s t s i f a c u l t a t e s p u p i l l i n o e x c e d a t s u m a . l . a u r e o r e e c i a m s i u e
 J u s s u p s i d i d i n f e r i o r e m a g i s t r a t q c u a d h i b i t o e l e g i t i m e C a u t e l e p u l l o e o r r e a p i
 e n c i u p r e s t a n d o p o s s i t t u t o r e u t c a r o r e c a r e h d **Impuberes** Impuberes h e r e
 t u t o r e J u r y n a t u r a l i g u e n t E t s u b d i r r o n e a g b q p o s t p u l t e r a t e m d z d e a d m
 n i s t r a c i o n e r e d d i h d i a r

Auctoritas Tunc requiritur Auctoritas tutoris Cui pupillus obediendo suam conditionem facit detiore Reo similem dicitur in exemplis h' post h' d' **Ue q' tu** h' dicitur adire ut ex ca fidei commissi suscipere neq' honorario p'fessionem petere etiam si lucrosa sit sine tutoris auctoritate per h' d' **tutor aut** tutor ad auctoritatem prestat d' e' statim In p' negotio p'us (r post t'p' ut p'istola no' d'ale' h' d' **Sicut inter** In d' tutore Et pupillo no' Invenit tutoris auctas s' h' h' uir rei rei specialis curator datur qua p'acta d' s' m' e' curator h' d'

Pupilli p' p'ubertatem pupillus pupilla uel liberantur a p'fessione at uel a her aut p'ubertate In masculis post xij annu' i femis post .xij. Completo q' d' e' r' **Item finitur** finitur tutela p' arrogatione de p'ortu' fusture (r capti pu pilli Et p' aduentu' g' d' i' m' s' usq' ad qua' d' atq' f'uat tutor Et similiter morte pu pilli ut tutoris finitur tutela h' d' **Et capit** Tutor maxima ut media caput diminuco'e ois tutela finitur h' d' **Plura** datur ad e' d' t'p' q' finit' id' r' e' o' g' tutela p'opt' suspensionem ut excusatione ut aliam causam tutor e' d' s' m' t' h' d'

Asculi pubes Adulu' ex adulu' usq' ad .xv. annu' tutore accipiunt h' d' **Dantur** ab h' i' s' a' magistrarib' q' b' q' tutore dantur Et curatore testa mento no' datur ser d' an' p' iudicium g'firmatur h' d' **Item uult** Quis ad l'entibus no' datur curator nisi adu'tem Et curator e' ad equam causam d' atq' p' **Furiosus** furiosus q' e' p' d' i' t' e' c' i' a' m' maior' annis .xv. s' i' n' c' u' r' a' c' i' o' n' e' a' g' n' a' t' o' r' u' m' Et agnator' d' i' f' f' i' c' i' e' n' t' i' b' u' s' i' u' d' e' x' e' o' i' n' q' u' i' s' i' o' n' e' d' e' b' e' t' e' s' c' u' r' a' t' o' r' e' d' a' r' e' e' t' i' d' e' m' i' n' e' r' e' cap' s' u' e' d' i' s' m' u' t' r' a' b' u' s' q' u' o' m' o' r' b' o' l' a' b' o' r' a' t' h' o' d' **Interdum** etiam pupilli interdum curatore accipiunt ut i' e' x' i' t' e' x' p' o' i' t' s' i' l' e' g' i' t' i' m' u' s' t' u' t' o' r' n' o' s' i' t' p' d' o' n' e' q' u' t' s' i' f' r' a' u' d' u' l' e' n' t' e' r' l' a' n' a' a' d' m' i' n' i' s' t' r' a' t' o' r' u' m' u' t' s' t' r' u' o' r' e' x' c' u' s' e' r' u' t' a' d' q' u' o' d' h' d' i' c' i' t' **Quod si** p' a' u' o' r' // I' m' p' e' d' i' m' e' n' t' o' t' u' t' o' r' u' m' p' o' t' d' a' t' a' c' t' o' r' i' i' u' r' f' o' r' m' a' i' t' e' x' p' o' i' t' a' m'

Et in pupillo Ad curam iudicis p'ner q' tuore Et curatore s' a' p' d' e' fallit In testamento ut q' i' n' q' u' i' s' i' o' n' e' d' a' t' h' d' **Set si ex testamento** p' l' u' r' i' b' u' s' t' u' t' o' r' i' b' u' s' u' t' c' u' r' a' t' o' r' i' b' u' s' t' e' s' t' a' m' e' n' t' o' u' t' i' n' q' u' i' s' i' o' n' e' d' a' t' s' i' i' n' t' e' r' s' e' d' i' s' t' e' n' c' i' a' t' a' u' t' q' u' i' s' e' o' r' u' m' a' d' m' i' n' i' s' t' r' a' b' i' t' p' o' t' d' n' g' e' o' r' u' m' o' f' f' e' r' r' e' s' a' p' d' a' c' i' o' n' e' d' e' p' u' a' n' d' o' i' n' d' e' p' n' i' a' t' e' p' u' p' i' l' l' i' u' t' a' d' l' e' s' t' e' n' t' e' e' t' i' s' t' o' m' o' o' b' t' i' n' e' b' i' t' q' a' u' t' i' p' s' e' a' u' t' a' l' i' q' u' i' t' u' t' o' r' e' c' i' a' m' s' a' p' o' f' f' e' r' r' e' p' s' e' r' i' n' a' d' m' i' n' i' s' t' r' a' c' i' o' n' e' s' u' o' n' e' m' o' i' p' s' o' s' a' p' o' f' f' e' r' a' t' r' e' s' t' a' m' e' n' t' o' d' i' s' p' o' s' i' t' q' u' o' e' o' r' u' m' g' e' r' a' t' i' l' l' e' g' e' r' e' t' s' i' t' e' s' t' a' m' e' n' t' o' n' o' d' i' s' p' o' s' i' t' i' l' l' e' g' e' r' e' t' q' m' a' i' o' r' p' a' r' t' e' t' u' t' o' r' u' m' e' l' e' g' i' t' e' t' i' d' e' m' i' n' p' l' u' r' i' b' u' s' e' x' i' n' q' u' i' s' i' o' n' i' b' u' s' d' a' r' i' s' s' e' r' s' i' h' e' l' i' q' u' e' d' o' d' i' s' t' e' n' c' i' a' t' i' u' d' e' x' p' r' e' s' s' u' a' s' u' a' s' i' n' t' e' r' p' r' e' c' a' c' o' g' n' i' t' a' s' t' a' t' u' s' i' s' e' o' r' u' m' g' e' r' e' t' h' o' d' **Sciendum** t' u' t' o' r' e' x' m' a' l' a' a' d' m' i' n' i' s' t' r' a' c' i' o' n' e' t' u' t' o' r' u' m' t' e' n' e' t' n' o' p' l' u' r' i' i' p' s' e' e' c' i' a' m' m' a' g' i' s' t' r' a' r' u' m' q' a' u' t' n' u' l' l' e' a' u' t' n' o' p' d' o' n' e' e' c' u' r' a' r' u' t' a' b' i' l' l' i' s' s' a' r' i' s' d' a' t' i' **Et h' actio** g' p' e' n' t' e' c' i' a' m' c' o' n' t' r' a' o' f' f' i' c' i' a' l' i' u' m' h' e' r' e' s' t' e' n' e' n' t' u' r' a' u' t' t' u' t' o' r' i' s' (r c' u' r' a' t' o' r' i' s' s' a' r' i' s' d' a' r' e' r' e' p' u' p' i' l' l' i' s' a' l' u' a' f' o' r' e' **Et ar** h' o' c' c' a' p' i' t' p' u' g' n' o' r' i' b' u' s' c' o' h' e' r' e' n' t' u' r' a' c' c' o' a' u' t' q' u' a' t' e' n' e' t' u' r' m' a' g' i' s' t' r' a' r' u' m' u' t' e' d' i' c' t' u' m' n' o' n' o' n' d' a' t' u' r' i' n' c' o' l' e' q' d' a' t' t' u' t' o' r' i' s' s' e' r' i' l' l' o' s' a' d' q' u' e' p' r' i' m' e' r' s' a' r' i' s' d' a' c' i' o' n' e' a' c' i' p' e' h' o' r' d' i' c' t'

Valatur datus Excusant tutore' 2 curatore' p' s' i' h' n' t' l' i' g' i' t' i' o' s' l' i' b' e' r' o' s' r' o' m' e' . m' . i' v' t' a' l' i' a' . m' . i' p' u' l' c' i' u' s' . v' . a' d' o' p' t' i' u' m' l' i' b' e' r' i' a' d' e' x' c' u' s' a' c' i' o' n' e' m' n' o' n' o' p' s' s' u' n' t' p' a' r' t' i' a' d' o' p' t' i' u' o' s' e' r' n' a' t' u' r' a' l' i' t' e' r' s' u' n' t' **Ex filia** n' o' d' i' f' f' u' n' c' t' i' n' o' p' s' u' n' t' n' i' n' t' e' n' p' r' i' n' c' i' p' i' s' d' e' c' e' s' s' e' n' t' h' o' d' **Item** u' g' a' d' m' i' n' i' s' t' r' a' t' o' r' e' s' r' e' s' s' i' a' d' u' r' a' t' e' a' d' m' i' n' i' s' t' r' a' c' i' o' n' e' e' t' a' b' s' e' n' t' i' s' t' a' r' e' i' p' u' b' l' i' c' e' e' c' i' a' m' s' i' a' b' s' e' n' c' i' a' g' t' i' n' g' a' t' p' o' s' t' t' u' t' e' l' e' d' a' c' i' o' n' e' q' u' a' d' i' u' a' b' s' u' n' t' e' x' c' u' s' a' t' **Ex s' u' r' n' e' t' e' x' f' i' l' i' s'**

et Interim curatores dantur Et reus recuperantur tutelam Incontinenti et q̄ potestate h̄nt anoua
 tutela excusantur s̄ captam nō possunt desere h̄nt **Item p̄ lites** p̄p̄t h̄nt quā
 quis h̄t cu p̄to ul aduatore p̄t excusari ab illis tutela ut cura n̄ de oibz h̄nt ut h̄nt
 h̄nt c̄t h̄nt **Item** oīa t̄d̄ tutelaz ut curacōnū ut curacōnū nō affectat̄ sc̄usā
 fid̄m pupilloz idem parimonium h̄nt comū tutelē p̄nagpurat̄ h̄nt dicit
S̄ et p̄t paup̄t̄ paup̄t̄ vocan̄ ad tutelā qz nō ē sufficiens onerū tutelē
 excusat̄ h̄nt **Item aduerso** aduersa validudo qz vocat̄ Impeditur et p̄p̄s
 negocys excusat̄ Et Impia aq̄ excusat̄ h̄nt **Item p̄t** daco tuoz ap̄e
 p̄t Inimicitias facta excusat̄ ser̄ q̄ par̄ pupilli et se administracōnē tutelā p̄m̄bat
 Et q̄ dicit se ignorū par̄ nō excusat̄ h̄nt **Inimicitie** Inimicitie capitales
 Inter parte q̄ pupilli ut aduā vocat̄ ad tutelam Inq̄ly nō Inuenit̄ reḡ fiat
 excusat̄ It̄ passy ap̄e q̄t̄ ḡt̄ōsiam ap̄e p̄ncipal̄ maior. lxx. annis nō
 eget excusatōne qz p̄hibent̄ ad tutelā Et idem In malit̄ h̄nt **Item rone**
 gramata retores et m̄dia atutela excusantur ut In p̄t̄ sua artem suam ex̄t̄
 In nūm̄d̄ ḡt̄ōnū existens excusat̄ h̄nt **Dul aut excusare** h̄nt multas
 excusatōnes s̄ quarūda p̄baōne d̄ff̄ct̄ alys dn̄ Intra ep̄ā nō p̄hibetur s̄ h̄nt
 d̄nt In ep̄ā nā d̄lent̄ excusari nō appellat̄ ser̄ Intra dies .l. ḡt̄ōs ad die nota
 daco n̄s tutelē nūm̄d̄s Excusare p̄d̄ct̄ qualiter d̄ff̄ct̄ d̄nt Intra c̄nt̄
 m̄haria a loco d̄bi d̄nt s̄t̄at̄ Si uero d̄tra t̄nt p̄ singulos d̄nt m̄li
 ays datur eis d̄n̄d̄s et ampl̄q̄ ad iun̄tur .xx. dies s̄t̄at̄ d̄ nō m̄ḡ habeat̄
 s̄ .l. dies h̄nt **Dat̄ aut** tuoz d̄nt d̄nt ad d̄m̄sū parimonium h̄nt
Quit̄tela Eiusdem facti aduā curā Inuāq̄ s̄c̄p̄e nō compellitur etiam
 In parte eundem curatore d̄d̄nt In m̄uāq̄ ex̄t̄ p̄ a curacōne d̄p̄s sue h̄nt
Siquis aut falsis allegacōnibz excusari nō liberat̄ ab h̄nt tutelē s̄ d̄nt

3. cendum est Excusato comūsus suspecti tuoz ex lege .vii. m̄. d̄sc̄dit
 Et h̄c̄ p̄st̄as remō suspectos q̄p̄d̄t̄ magistratibz habeat̄bz saltem Inytrū
 Inpud̄ p̄s̄d̄i p̄t̄oz legat̄ p̄s̄uli h̄nt **Ostendit̄** Cuiq̄q̄ ḡnt̄ s̄
 tutoris uelari possit Et remōi d̄t̄ suspecti Et etiam p̄t̄oz p̄t̄ur Cum eis fame
 licet d̄t̄ suspectis remoueat̄ h̄nt **Consequens** d̄nt de suspecto et q̄ publica
 Et d̄t̄ etiam mulieris admittatur Ille cūq̄ rōne pietatis ad hoc mouetur ut
 pura mat̄ Nūp̄ aya soroz s̄ Impuberes nō possunt tuoz suos acusare p̄nt̄ uo ad
 ḡs̄lio necessarior̄ curatores suos possunt postulare h̄nt **Suspect̄** est aut̄ suspect̄
 q̄ nō bonafide tutelam gerit s̄ s̄t̄ soluc̄do Et p̄t̄ etiam an̄ quā Incipiat̄ gerere et
 mouer̄ ad tutelā h̄nt **Siquis** pendente acusatōe ut cognosc̄ suspecti In d̄t̄ acusa
 ta administracōe et s̄nt̄em d̄cessit̄ et extinguit̄ acusatōe h̄nt **Siquis tutor**
 ponit̄ casum singulare videlz si pupillū iduget̄ aliment̄ Et tutor uocatus p̄ iudicium
 ut pupillo alim̄ d̄sc̄n̄atur si concumax pupillū Inytrū In possessionē honoz
 tuoz Et si qua sint futura d̄t̄iora p̄t̄ morā dato ad hoc curatore d̄strahentur
 ne p̄at̄ Cum ḡ p̄t̄alem ḡt̄m̄ac̄iā ap̄eat̄ de malicia et de delicto tuoz erga pupillū
 sequitur q̄ reuend̄ ut suspect̄ ē s̄nt̄o p̄s̄ns tutor m̄d̄ac̄t̄ negat̄ nō posse
 pupillo alim̄ d̄sc̄n̄atur p̄t̄ copiam nō p̄t̄ ea reuener̄ ser̄ puniend̄ ad iudicium
 conp̄t̄ remittit̄ sic ille remittitur q̄d̄nta pecunia officiū tutelē redemit̄ liberus
 etiam q̄ fraudulenter ḡssit̄ tutelā liberor̄ p̄t̄m̄ remittitur puniend̄ h̄nt
Novissime ḡrens fraudulenter tutelam oīnō remouend̄ etiam si s̄nt̄ d̄ac̄oz
 offerat̄ subit̄ōne qz satisfac̄ p̄t̄m̄ malivolū tuoz nō mutat̄ h̄nt
Suspectum Suspect̄ q̄s̄ rep̄nd̄ p̄p̄t̄ malos mor̄ nō aut̄ p̄t̄ paup̄t̄ fid̄
 h̄nt d̄nt̄ens est hoc d̄t̄

noua forma fuit Inuoluta Et subsequenter Ex gponancia Juno Cuius Et p^{re}u^{er} adu^{er}te
 ad nouissima forma q^u p^{ri}m ex illo p^{ri}m ex isto g^o p^{ar}u^{er} hodie obmer^{er} h^o d^r **potuit aut**
 test^{er} possit et vno et alieno anullo testam^{er}tu^m signare **Testes** h^u possit adhibe^{re}
 qui Et cap^{er} Et testam^{er}tu^m ser^u quedam p^{er}one h^u enumerare i^uter. exap^{er}u^{er} **paterna**
 pater filia n^o duo fiaz^{er} i^u eod^{em} p^{ar}te p^{er}stare consti^uu^{er} possit In eod^{em} test^{er}
 test^{er} adhibe^{re} h^o d^r **Intestab^{er}** test^{er} n^o debent adhibe^{re} Intestam^{er}tu^m q^u iⁿ p^o
 testare testatoris s^unt Et si testator n^o filio fa^u post missione^m faciat testam^{er}tu^m
 neq^{ue} pater eiq^{ue} neq^{ue} q^u iⁿ eod^{em} p^{ar}te p^{er}stare s^unt test^{er} possit adhibe^{re} **S^uncq^{ue}**
 h^u s^u p^{er}ta^m aut q^u p^{er}stare eiq^{ue} pater In cui^{us} est p^{er}stare ut fiaz^{er} eiq^{ue} iⁿ eod^{em}
 p^{ar}te p^{er}stare q^u n^o possit testam^{er}tu^m test^{er} adhibe^{re} h^o d^r **legatario** legatario^m
 Et fidei commissario singulari p^{er}one eiq^{ue} quere Et q^u iⁿ eod^{em} p^{ar}te p^{er}stare Et h^u iⁿ quoz
 p^{er}stare s^unt In testam^{er}tu^m test^{er} **Esse** h^o d^r **Uchil** n^o effe^{er} quamaria p^{er}bat
 testam^{er}tu^m h^o d^r **Et r^unu^{er}** Et vno testam^{er}tu^m et pluri^{us} codicib^{us} scribi
 Et h^u necessarium est h^o d^r

up dicta Solempnitas testator^{um} de qua sup^{er}ior^{um} t. dictu^m est remittitur
 m^ultis In Et p^{er}dic^{er}one occupat n^o h^u filij familias possit de castrensi
 peculio iure com^uni face^{re} testam^{er}tu^m h^o d^r **plane** valer testam^{er}tu^m
 Etiam sine solempnitate factu^m d^u m^u condendi testam^{er}tu^m s^uba p^{er}ferat **Qui vno**
 Etiam mut^{us} surd^{us} o^{mn}ib^{us} testam^{er}tu^m face^{re} p^ot h^o d^r **S^uactus** Militib^{us} q^uo^{er}ditur
 sine solempnitate face^{re} testam^{er}tu^m quadiu militat Et In cast^{er}is degit at iure
 com^uni testari debent s^{ed} In cast^{er}is iure militari factu^m post missione^m Intra annu^m
 s^{ed} etiam si g^o d^u h^u d^u a s^upra post annu^m ext^{er}it h^o d^r **S^urlquis** Ante mili
 tiam siue solempnitate factu^m post militiam s^{ed} si p^{er} aliqua appareat illud milit^{er} u^{er}
 fuisse valere h^o d^r **Quis** Testam^{er}tu^m militis n^o testindit p^{er} minima^m ca
 p^{er}is dimunitione h^o d^r

Outronibus Non o^{mn}ib^{us} licet face^{re} testam^{er}tu^m Nam alieno iuri sub
 iecti etiam Ex p^{ri}u^{er} p^{er}u^{er} n^o possit nisi quidam de q^uib^{us} p^{ri}mo t. dictu^m
 maxime militis militantis de castrensi peculio et veterum etiam vnde si de
 tali peculio fecerit Testam^{er}tu^m ad h^u d^u iⁿstitu^{er}u^{er} si In testam^{er}tu^m d^u d^u sine libe
 us frat^{er}ib^{us} ad p^{ar}te p^{ri}nebit ex quo colligit q^u tale peculiu^m cu^m frat^{er}ib^{us} est p^{er}ter
 illos igitur q^u castrense ut q^u castrense peculiu^m h^u testam^{er}tu^m factu^m a filio fa.
 n^o s^{ed} etiam si s^u iⁿ iure fact^{us} decessit h^o d^r **Preterea** Testam^{er}tu^m Impub^{er}
 ut furiosoz n^o ualer etiam si postea puber^{us} ut sane m^{er}ito efficiantur **furiosi**
 ffuriosi p^{er} distuada Intraualla possit testari t^{em}p^{or}e quo furor Intermiss^{us} est
 testam^{er}tu^m aut ante furore factu^m ut aliud negotiu^m recte g^{er}tu^m sup^{er}ueni
 ente furore n^o u^{er}itatur h^o d^r **Item p^{er}dit^{us}** Cui bonoz administratio Inter
 dicta est n^o p^ot testari ante In d^u d^u factu^m testam^{er}tu^m raru^m est h^o d^r

Item surdus v^{er}uz s^urd^{us} qui q^uo n^o loquitur n^o audit n^o p^ot p^{er}
 test face^{re} testam^{er}tu^m n^o s^{ed} m^odu^m sup^{er} hoc tradit^{us} Inconstituc^{er} codicib^{us}
 ana d^u factu^m s^{ed} manet raru^m h^o d^r **Scias aut** Sec^u n^o p^ot face^{re}
 testam^{er}tu^m n^o s^{ed} m^odu^m ob suacone legis de qua f^u h^u m^{er}to h^o d^r **Eiq^u**
 Testam^{er}tu^m capti^u ad host^{er} iⁿ captiuitate factu^m Non ualer etiam si redier
 s^{ed} ante factu^m siue redier siue n^o h^o d^r

heredum libor

omni ut omni Non solum solempnitas de qua dictum est supra. et de
 Testamentis requiritur et valeat testm ser oportet ut testator filiusque h
 In potestate ut heredem instituatur ut nominatum exheredat alioquin si prear
 inuitatez restatur etiam si filius unus eo defessit filius vero ut nati ex eis p fine
 testamenti olim no infirmabatur sz eis aliter p uidebatur ne erat necesse eis
 nominatum ser sufficiebat eos interceos exheredare h d **nominatum**
 declarat qd est nominatum heredare qz noie ppo si plures her filios (z consi tm
 vnu h d **postum quoq** postum liberi debent ut heredes instituatur ut
 heredat (z si sit p fin v3 quid testamentu de p pnti ser postea nati postum
 cupz et totu infirmatur Et si mulier abortiu fecit no cupz (z heredes in
 eo pnt semp possit adhuc heredare h d **set feminum** postum
 (z liberi feminum) sexq olim potat exheredat ut interceos ser vbi inter ce
 teros debebat eis aliquid reliq seu legari masculi vero postum debebat no
 minatum exheredat hoc si quicunq michi postum agnate tue filius heres
 esto h d **postumoz** Postumoz loco hentur etiam liberi Jam nati
 qui in locum alteruz succedendo q agnascendo sunt penitus sui heredes Et pnt
 ut eae si quis filius et ex eo nepotem neptem de Inpotestate her qua filius
 gradu creedit is solg videtur heres h qua nepos et neptis Ex eo in eadem
 potestate sut De inde cosulendo dat forma qua suata no rumperuz testm
 talid liberoz agnacion h d **Emancipatos** Emancipatos no est necesse
 de iure civili Institui ut exheredat de iure vero pretorio sino instituatur mas
 culi nominatum fere inter cetos debent exheredat alioquin datur eis bonoz
 possessio q tabulas h d **adoptiu** Sicut naturales ita adoptiu liberi
 quadiu sut Inpotestate patris adoptiu sut ab eo instituendi ut exheredandi ser
 emancipati a parte a parte adoptiuo quo ad eum neque iure civili neq iure pre
 torio computantur Inter liberos quo ad parte deo naturalem siquidem sut
 adhuc Inadoptiu familia ex necoz numo hntur si vero ab adoptiuo sint
 emancipati Incipiunt Inco statu ee Inquo fuissent si ab ipso naturali pre em
 apani fuisset h d **nostrauero constituo** Ser her vetustas pmissa
 obtinebat de iure antiquo ser p constitutione Justiniani eadem forma Intro
 ducta e In filiis filiabus Et ceteris liberis p virilem sexu descendenti tam
 natis qua postumis tam suis qua emancipatis Eiq aut heredes instituatur
 aut nominatum exheredatur da adoptiuos Vo da distinctio tradua In alia
 gstitutione Justiniani h d **vsq ad s 3 s**

heredes heredes possit instituam tam liberi qua sui tam ppi qua alieni ser
 ppi sedm plurimum obsequone no potat instituam n relinqueretur eis libtas
 hodie vero sexq h d **proprius** Seruz ppi etiam dicitur i quo usus fructus e
 alienus h d **stetit casu** ponitur h casu spalis Inquosug no pot heres Insti
 tuti verba gple seruz adulterij maculatu No iure testamento manumissio an
 smaz ab ea muliere qrea fuerat eiqde cuminis postulata iouis est quare ser
 ut tend eun d a dno collata heredate Instructo vllig momen heruz h d
alienus eius etiam alienus suus censetur Inquo testator h d **vsq ad s 3 s**
 tm et alig pferam h d

heredes Insti

Seruus p[ro]p[ri]us fug[er]e h[er]es institutus siquidem n[on] fuit amicus testatoris manumissus
n[on] alienatus sit & rest[us] & liber et h[er]es necessarius Si uero fuit manumissus In eius
arbitrio est h[er]editatem adhuc s[ed] si fuit alienatus Iussu noui d[omi]ni & adhuc e ei
adquiratur h[er]es **Alienus** alienus fug[er]e h[er]es institutus et eadem ca[usa] par manens
Iussu eiusdem d[omi]ni s[ed] alienatus Iussu noui d[omi]ni si manumissus suo arbitrio d[icitur] h[er]editate
adhuc h[er]es **Seruus aut[em]** alienus fug[er]e etiam post mortem d[omi]ni p[ro] h[er]es institutus
Et causam reddit q[uod] ad fug[er]e h[er]editate est factu[m] reddidit enim adita h[er]editas
vicem p[er]sonae sustinet non futuram h[er]edis s[ed] defuncti Cum et eius e[st] fuisse recte h[er]es
Institutus ut h[er]es **Seruus plurimum** Seruus multorum d[omi]norum co[m]mune ab
extraneo Institutus vnicuique eor[um] Iussu ad h[er]editatem adq[ui]rit & p[ro]p[ri]as p[ar]tes
omnib[us] h[er]es **Et unum uolumen** vnicuique et plures q[ui]bus uoluit et infi
nitum p[ro] h[er]es instituire **hereditas** plerumq[ue] diuisa dicitur h[er]editas In q[ui]bus vnicuique
Iussu appellatur continetur quare vnicuique p[ro]p[ri]a nota subiungitur hic
ad vnicuique s[ed] ad assen[sum] ut pura sextans quadrans & c[etera] quicunq[ue] sexans
sextans ut codicis dextrans & c[etera] h[er]es **non utiq[ue]** Si testator uoluit
paucis uicis s[ed] utq[ue] totam h[er]editatem q[ui] p[ro] uerbis d[icitur] h[er]es
Instituendo In p[ar]te 3. In h[er]es vnicuique n[on] appellat s[ed] utq[ue] tota ab g[er]men
et subicit r[ati]o ut idem ex p[ar]te restat. 3. ex p[ar]te Instituti p[ro] de p[ar]te h[er]es nisi
similes eius sola uoluntas In testando p[er]tinet et e[st] p[ro] restat In quacunq[ue]
plurimas vnicuique h[er]editatem suam diuisa h[er]es **Simplius** Si testator plures
Instituatur h[er]edes quos n[on] uult equis p[ar]tib[us] succedere aliter dist[ri]buone p[ar]te face
Et si n[on] faciat equis p[ar]tib[us] h[er]edes Ecce Si uero p[ro] In quorund[am] h[er]editate p[ro]p[ri]as
expressit i[n] alio[rum] d[omi]ni ut plures n[on] expressit siquit aliqua pars assis vacet n[on]
fuit nodata In illa p[ar]te h[er]es d[icitur] Instituatur In qua si p[ro] testat[or] fuerit septi
Si uero nulla pars remasit In nominata tunc non uoluntate p[ro] p[ar]te diuisa nominatum
sunt p[ar]tib[us] p[ar]te diuisa h[er]es **Uicium** Si testator om[n]es h[er]edes In p[ro]
Instituatur Et n[on] om[n]es p[ar]tes h[er]editate nominauit s[ed] remasit aliqua vacans illa
diuisa In p[ar]te p[ro] h[er]editate p[ar]tib[us] et e[st] uoluntate p[ro] p[ar]te si plures p[ar]tes
q[ui] sint i[n] assis nominatum Cuiuslibet h[er]editate decisset h[er]es p[ro] fuerat sup[er]le nominatum
Et de quolib[et] p[ar]te In p[ar]te Ex[em]p[lo] p[ro] uoluntate sires ex quibus p[ar]tib[us] h[er]edes s[ed]
septi pars quarta vacans accedit ut si ex curis p[ar]tib[us] essent h[er]edes septi ex
de alia ut si ex curis p[ar]tib[us] essent h[er]edes septi s[ed] p[ro] h[er]es ac si vnicuique ex
p[ar]te quarta septi fuisse h[er]es **Simplius unice** plures h[er]editate Institutus
quidam fuit nominatum p[ar]tes In p[ar]te eos dist[ri]buere plures qua[m] vnicuique
quid[em] uero s[ed] p[ar]te isti s[ed] p[ar]te nominati h[er]editate quantum dist[ri]buere d[icitur] Et
idem e[st] uoluntate p[ro] casu si s[ed] p[ar]te fuit tota dist[ri]buere n[on] isti nominati s[ed] e
p[ar]te uoluntate i[n] diuisa Et nominati p[ar]tes alteram diuisam q[uod] om[n]es ille p[ar]tes
reddidit ad assen[sum] h[er]es **heres pure** Et sub g[er]men p[ro] ex do p[ar]te ut
ad eum ip[s]e n[on] p[ro] Instituti Et die adiecta p[ro]p[ri]as Censetur pure
Instituatur In p[ro] p[ar]te condicio In p[ro] p[ar]te In Instituti legat[or] fidei
commissi uel h[er]editate p[ro] adiecta habentur h[er]es **Simplius** g[er]men
plures g[er]men Instituti conuincti assis & c[etera] p[ar]te d[icitur]

• S. Ceterum qui testator Declinat q̄sū extranei. s. illi qui potestati defuncti nō sūt subiecti
etiam liberi n̄ri et etiam sui heredes Institoris et postea manumissis ad nō h̄d. s. Incipiens
ut institor h̄edis extranei valeat requiritur q̄ h̄eat testamēti factōne. i. capere possit
ipse seu ille i cuius ē potestas Et hoc Institoris t̄b̄ q̄d̄ s̄b̄ si testi facti morte testatoris et
adhiem̄ h̄ediaris Et sius h̄t t̄p̄a m̄ter statū efficiatur nō capax nō nocet h̄ere
aut testamēti factōne p̄t̄ intelligi active et passive. s. Extraneis aut Extraneis h̄edib̄
est potestas deliberandi de adhienda h̄eduarie vel nō et si adhiere ut etiam sui quib̄
datur potestas abstinendi h̄eduarie postea nō possunt h̄eduarie relinquere nisi
essent minores. xlv. annos quib̄ propterea l̄sis subuenitur p̄ p̄orem ope resti
tutionis In Inḡ Inregid̄ h̄d. s. Sciendū est tamen q̄dam v̄o d̄etro p̄ncip̄s Quib̄da
p̄sonis que adhiere h̄eduarie d̄apnosas subuenitur Sed postea Justinian̄ p̄
suam q̄stuarie generaliter Sup̄ hoc p̄didit quā si h̄edes suavit̄ nō tenebuntur
v̄l̄ra d̄ns h̄eduarie Et Indigebit deliberatione adhiendi h̄eduarie h̄d. s.
• S. It̄ extraneis is cui testamēto ut ab Institor t̄ de lam h̄eduarie p̄t̄ h̄edem
aliquē Instituendo ut etiam sine alio facto actu nuda voluntate heres fieri Et
quid sit p̄ h̄ede gerere seu aliquis facere Declinat et t̄n̄ q̄ sciat an h̄is In cuius l̄o
h̄it testator ut Institor decessit et etiam sibi h̄eduarie delatam t̄ h̄d. s. s̄c̄ aut̄
Sic h̄eduarie Nuda voluntate adhiere ut et repudiarie h̄d. s. Cuius Inq̄s̄ sui
nary vel postea facti p̄t̄ h̄eduarie adhiere s̄c̄ intelligit qui agit h̄d.

legans
• Est her aut̄ h̄ videndum ē delegari s̄ p̄bar q̄ h̄ marcia h̄ p̄ter̄ sc̄uctur
legari dicit q̄ ē legari. s. donaco quedam a testō relicta. s. Sed olim q̄d̄
olim erat legandi quatuor modi seu legatorū genera quatuor quod̄z cer
tam v̄l̄o formā requirebat quoz̄ solēpnitas p̄ q̄stuarie p̄ncip̄ ē sublatā ac
p̄ q̄stuarie Justiniani p̄m̄ iōdia om̄i legatorū l̄ona ē natura et q̄b̄cūq̄ ubi
relicta fuerit possit legari illa p̄sequi triplici acōne. s. p̄sonali ex testō reue
dicare Et p̄poterant h̄d. s. Sed nō usq̄ Imperator nō fuit q̄rens In favore
legatorū q̄stuarie de qua sc̄licet p̄p̄e facta ē m̄cō t̄m̄ sc̄isse s̄c̄ etiam illud
v̄l̄ra q̄stuarie v̄z q̄ cum antiquitas legatis p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ fidei commissū nō p̄igui
s̄c̄ natura Indulget oīa legata hodie fideicommiss̄ exequatur et nulla sit
In d̄a differētia Et q̄ legatis de t̄ repleatur ex natura fidei commiss̄ et eḡs̄o t̄n̄
p̄t̄ p̄t̄ faciliore q̄d̄ione adolestentū voluit separim p̄q̄ sc̄licet de legatis
postea de fidei commiss̄ tractare h̄d. s. Nosolum Nō s̄c̄id̄ testatoris ut h̄edis
is legari p̄t̄ s̄c̄ etiam is aliena cuius legari effectus ē Et h̄es illam em̄e et
p̄rare ut si nō p̄t̄ em̄e estimacionem eius legataris dare cogatur h̄d.
• S. s̄c̄ si r̄lis is p̄dicta n̄a sūt s̄c̄ legari erat com̄cū aliquo n̄e eius estimacione
legataris deberet Et subiat exempla de campū marciū bacillias templa
ut d̄ sui publico destinata h̄d. s. q̄ aut̄ p̄dicta v̄ra sūt defuncti sc̄iebat
rem alienā eē s̄c̄ si ignorabat Et subiat rōne p̄bas aut̄ h̄uis s̄c̄ Incub̄
qui agit. i. legataris h̄d. s. Sed r̄stem si testator rem suam d̄ic̄ obligatā
legari h̄es cogatur eam redimere s̄c̄m̄ testator sc̄iebat eam obligatā eē nisi
testator voluerit legatarium redimere illam h̄es. s. si is aliena si legataris
rei aliene sibi legare v̄no testatore d̄ns facti fuerit distinguatur an et causa

huius q̄ habebat peculud aliquid ad q̄rat siquidem ei intesto manisso legatu erat totu ei cedi
Suis cōsue nō adit legatatio nisi ex rebz peculiaribz aut cū fuerit peculud h̄ d̄ Peculudud
suo manumisso Intesto peculud q̄ h̄ nō debetur n̄ fuerit ei legatu quāvis manumisso
Inter vivos debeat n̄ fuerit ademptu In legatu peculij factu idem suo debetur legatu
peculud ad rebz redditis liber est Jussu in et ex eo reliqua inferre h̄ d̄ Tam aut
tam corporales quā incorporeales res possunt legari effectus huius legari ē q̄ h̄es tenetur
actionibz reddere legatario nomis nisi forte testor d̄m pecuniam debuam exegisset
quo casu legatu exingere h̄ d̄ Set tale legatu valz etiam q̄ h̄es dāpnatur d̄mud
alius efficiat ut cū h̄e alieno liberare h̄ d̄ Superalter huius legata sui ut alius
reigeneraliter factu legatarij ē electio n̄ testator aliud dixit h̄ d̄ Opacōis legatu
specis olim h̄ebat In se tacitam q̄dionem .s. si legatarij opravit q̄ nisi d̄nus fecit
q̄ sequeter nō transmutetur legatu ad h̄edem s̄ p̄ q̄struōne Justiniani p̄tā i
codice hoc cor̄ q̄ etiam h̄ additū est ut si plures quibz tale legatu factu est disce
debat In optando forte dirigitur h̄ d̄ Legari aut illis solū legari pot̄ cū q̄bz d̄
testamē factu paria h̄ d̄ Incertis vero ponit multos casy In quibz legatarij
olim nō tenebantur nā In certis p̄sonis olim relinq̄ nō pot̄at Et p̄ mulum d̄ t̄ exēplis
q̄ p̄d̄tur Et idem In libertate Et tutela s̄ i certis decere d̄ne pot̄at d̄ In exēplo
Infra p̄tō talia t̄n legata perire Jure soluta nō reperuntur Item postumo alieno
Inutiliter legabatur Et subicit q̄s ē alieni s̄ q̄ n̄atq̄ Intra suos h̄edes testatorū sum
us nō est Postea dicit q̄ nō tantū Iste casy de postumo set etiam alij predicti sūt
emendati p̄ quādam q̄struōne h̄ d̄ Tutor aut tutor In certis d̄m nō d̄ q̄ certis
Judicō d̄z quis p̄tuela seu postumitan cauere h̄ d̄ Postumū aut postumū alienū
q̄ ē Invenire q̄ nō p̄hibetur ee vxor Et olim s̄ hodie de iure p̄tō pot̄at h̄es In sti
tu h̄ d̄ Siquis noie cognomine Error In noie p̄noie cognomine legatū ut h̄edis
nō dicat legatu ut instā s̄ constar de p̄sona h̄ d̄ Huius prima falsa demonstratio
legatu nō p̄mit d̄ i exēplis itex. pot̄at d̄ sticū suū m̄d denia de lego s̄ emp̄y
s̄ nō ex ancilla testatoris d̄ denia dicitur h̄ d̄ longe magis multo magis magis
falsa cū legatō nō nocet n̄ q̄dionaliter fuit d̄ i exēplis t̄cio qui me absente nego
cia m̄d curavit s̄cū do lego ut eis p̄tōcinis capitalisena liberans s̄ licet n̄
curavit negocia testatoris n̄ liberans eis p̄tōcinis fuit h̄ d̄ An suo h̄edis suo
h̄edis pure inutiliter legatur d̄ cōualescat legatu licet d̄no testatore de p̄tō
h̄edis exiit sub q̄dione vero recte legatur s̄ h̄ effectū s̄die legari edere potestare
h̄edis exiit s̄r c̄ s̄d̄m h̄edis Institu pure d̄no legari pot̄ et rōne assignat h̄ d̄
An h̄edis h̄ Et In sequentibz ponit aliquos casy In quibz olim Inutiliter relinq̄batur
p̄m̄ est s̄ an h̄edis Instituōez 2 s̄ post mortē h̄edis ut p̄die ut q̄ legatarij mouā
h̄ s̄ p̄noie nomie legabatur ut adhibebatur ut transferebatur legatu ut h̄es
Instituēbatur s̄z ita oia hodie valēt nisi fuit impō phibita ut p̄turpia
Tempo legatarij possunt ad h̄m̄ Et In codicillis Et q̄bz cūq̄ ubis et
etiam translatō de uno ad aliud fieri h̄ d̄

up est ut de

deponit ad quid et quare. l. falsidia inuenta est

et quid ea cauere. l. q. testator no possit in legando degraue excedere ho

Et cu questum duobz hediis instituit testator legare pot ita quod qz corp

quarta partem suceptis heat et no alr heat. Quarta aut quarta partem ad
qua legat falsidie redigitur tpe mortis testator. Insuper vnde augmerit ut
detinere honoz contingens post mortem Inzone. l. falsidie ponedda no pade
p est ne nocz legatarius ut hediis. Cum aut eo imponeda. l. falsidie rone
an dia deducit. Et alienud funa testator Imperisa vt pua manu missoz residuu
ita diuiditur vt ex eo apud hēs quarta pars remang. tē pte diuidantur. In
singulos legatarios pua parte quatuorcuqz legari et h declarat. exēplis

unc translatio

Transitio faciens ad fidei commissu pmo recit
illa fuisse antiquo Infirma. Et rone ponit dnd qualiter post Incep
ur hēre efficaciam h d. Inpmissy. vt hediis possit p fidei commissum

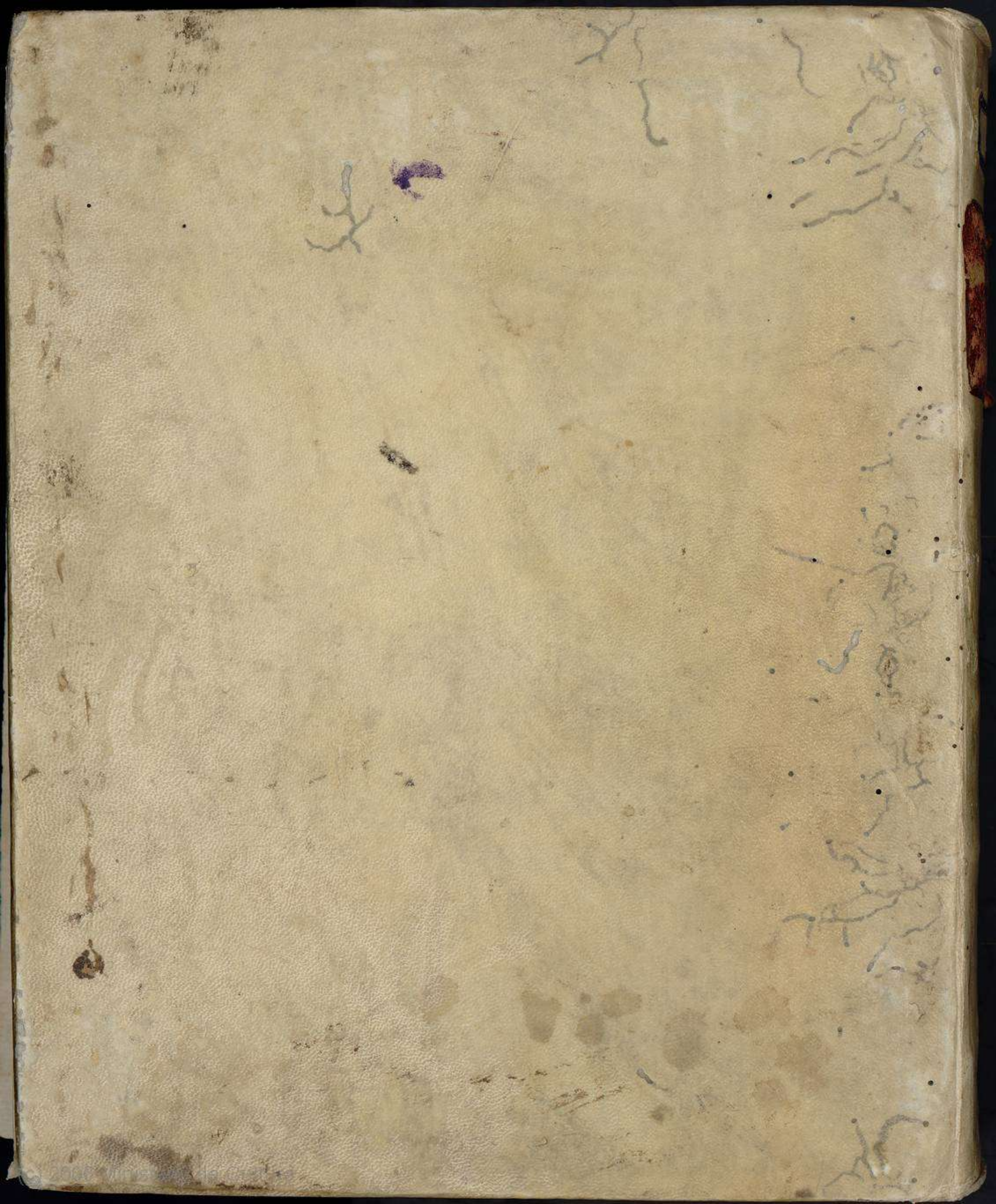
Inest relinqui. l. q. de Inco dictz hēs Instituaruz et dnd restituendo hediis
altrz rogetur h d. potest aut sic tota hediis ita et pars potest p fidei
commissu relinqui et pure et sub gdiōne ut ex die eto h d. Restituta aut hēs q
restituunt hediis fidei commissario nichilominz hēs pmaner de fidei commissario
meo olim dāue suabatur. l. q. tpe neronis trebellio et seneca gsubit p senaroz gsubit
omē actōne q ptebat hedi. Et gēum et ptoz postea idem senaroz e dnd ex iusta
ca tpe de piam p gasso et pusione consulit p senaroz pncipz vt hedi rogeto resti
tuere no recusant ad hū hediis. l. quarta partem hediis subeundis distiqz
barue. l. q. noq. Inest hediis (z fidei commissu) queda Institui. Inpone bannuz. l. fi
naliter dicitz de rap. tota auctoritas. In ista manā attributa e senaroz gsubit
trebelliano et ex eo fidei commissario hediis restituuntur et quarta pars qz
hediis retineruz si res hediis pua diuiduntur. l. dli sponte aut qz coacty
adūt tota hediis restituere tūc omē actōne ad r contra fidei commissu pofibit
h aurditū e qn hie rogetur de tota qdem est. l. si de pte h d. Siquis vno rogeto
hede Inbna renominata retenta q sufficiebat ad quarta restituenda hediis
put si quarta retenta rogeto esset. l. pmo casu restituā hediis actōnes In solm
transferebant. scdō vero casu diuiduntur pua In cohedem (z fidei commissu) et idē
quo In pmo casu si pluribz rebnominans ut ita pecunie summa Inducias rogeto
sit et q dicta sit hede Instituto ex asse idem eo d Instituto ex pte. pncipz
ca Institutoz pot successor sibi ab Inestato de hediis sua tota ut pte ut re
aliqua singuli restituenda rogeto h d. Cum quoqz p quadam gstruōne gstr
Justinianū pntam i dōdie In fauore fidei commissu d. Inpmissu est q si fidei commissu
z q vno solēpnz volūtan fidei commissu unū sale ut singulare relictū ab hede
ferat ad hēs adimplere recusat negado relictū fidei commissu. Inpmissu p Inpmissu
p p p m de calupnia possit hediis. Inpmissu hēs hē ut necessario subire ac pillud
negare relictū ut si Inpmissu recusat ad solūōne fidei commissu gpellitur et idem
si allegatario vt fidei commissario aliquid relictū sit Incaū uo quo pmo simp
negant. l. q. postea p Inpmissu gstruōne est relictū dicens no debet qz f m g
solēpnz volūtan oīōō cogendū est soluere h d.

ut etiam aut Etiam singulare possit reliqui veluti fidei commissam
ab herede qui allegata Et tametsi pro testatore qua heredis legatarii pro etiam
alieni dicitur in dicitur quis non oneretur qui ei reliquuntur Et ubi res aliena pro
de commissis reliqua rogari debet aut eam redime aut extimatione eius solvere hoc dicitur
libertas que etiam libertas potest pro fidei commissis reliqui etiam suo heredi ut legatarii
ut dicitur Et si ex eo relicta sit rogari debet illud redime (et manumitti) sed hoc dicitur
cum si vendit relicta erat uellet illud suum vendere non statim extinguitur fidei commissum
liberum pro si deferretur donec conveniat ad redimendum suum hoc autem fidei commissum manumissum
testatorum sed a rogari manumittitur pro Censetur libertas sequis predicta libertas ex
testamento sequitur testatorum est libertas erohunt appellatur ne aliis talem libertatem
potest sequi quoad in temporibus testatorum fuerit testatorum (equaliter talis libertas dicitur
tunc subicit hoc dicitur Verba autem ponit verba que maxime consueverunt est si fidei commissum reliqua
dicens quibus istorum ad fidei commissum pro sufficere ac si simul omnibus testatorum erat
hoc pro modo dolo rogo fidei commissum si tunc iuncto hoc dicitur

ut autem ponit aquo tempore proque et quare codicilli fuerunt iuncti
quod proque que proque plurimum lentulum quare proque proque linguas quas
aliqua faceret extra quam quam hoc dicitur Nonnulli autem etiam dixerunt
ab intestato pro codicillis fidei commissum sed si factis codicillis fidei commissum postea
faciat testin sed olim non valeret ubi confirmarentur In testamento hoc dicitur proque est
sino appareat testatore ab illis recessisse hoc dicitur Codicilli autem heredes neque dicitur
neque ad hunc directo codicillis proque neque ex herede fieri Publicus in .i. legato
ut fidei commissum proque ad hoc dicitur proque ad hunc autem directo sustinetur In codicillis
non proque hoc dicitur Codicillos autem etiam plures codicillos proque quis facit Et omnes
valent neque requiritur solemnitate que in testamento adhibenda est

87

CONSTITU
CIONES DE
VALENCIA

2200

2305